

Homokháti Önkormányzatok Kistérségi Területfejlesztési Közhasznú Egyesülete

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

verziószám: v 6.2

**Végleges verzió
Intézkedési terve**

2016. június ....

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

Helyi erőforrásokra, ötletekre, a helyi humán tőkére alapozott, azokkal fenntarthatóan gazdálkodó, egymást kölcsönösen tisztelő, segítő és együttműködő, megerősödött helyi közösségekből álló, gazdasági és társadalmi szempontból sikeres Móraalmi Járást látnánk szívesen a program végén.

Jövőképünk röviden:

Fenntarthatóan fejlődő, együttműködő közösségekből álló, gazdasági és társadalmi szempontból sikeres Móraalmi Járás.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép

Fenntarthatóan fejlődő, együttműködő közösségekből álló, gazdasági és társadalmi szempontból sikeres Móraalmi Járás.

	Átfogó cél(ok)
1.	A Móraalmi Járás gazdasági aktivitásának elősegítése
2.	Minőségi életfeltételek biztosítása és helyi identitás erősítése a Móraalmi Járás területén élők számára

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	A) Jövedelemszerzési lehetőségek bővítése; helyi erőforrásokra alapozott, fenntartható gazdaságélénkítő fejlesztések támogatása	Foglalkoztatottak száma (FTE-ben) Akcióterületen a fejlesztéssel érintett szolgáltatásokat, termékeket igénybe vevők száma 5% Az akcióterületen bevezetett új szolgáltatások/termékek száma	FTE: mindösszesen 5 új teljes munkaidős munkavállaló (részmunkaidőből is összeadódhat) akcióterület lakosság szám 5%/év (1500 fő) 5 db /év/akcióterület
2..	B) Települések fenntartható, lakossági igényekre és szükségletekre reagáló fejlesztései	Közösségi színtereket, fejlesztett helyszíneket használó civil és egyéb szervezetek száma Rendezvények száma	10 db/akcióterület 10 db/akcióterület
3.	C) Helyi identitás erősítése, lakosság életszínvonalának emelkedése: közösségek helyi értékekre, tudásra, hagyományokra alapozott megerősítése	Pályázatok kapcsán megvalósult programokon résztvevők száma Egy program által érintett települések száma (programok területi lefedettsége)	akcióterület lakosságszám 5%/év 2 település/program
4.	D) Együttműködések, tudásmegosztás, hálózatosodás támogatása, civil aktivitás elősegítése	Együttműködések száma	15 db/akcióterület/év

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹				
		1.	2.	3.	4.	5.
1.	Turisztikai attrakciók, szolgáltatások létrehozása, fejlesztése a Mórahalmi Járás területén	x			x	
2.	Helyi mikrovállalkozások fejlesztése a Mórahalmi Járás területén	x				
3.	Településfejlesztés a Mórahalmi Járás területén		x		x	
4.	Civil aktivitás támogatása a Mórahalmi Járás területén			x	x	
5.	Egészségnevelést és rekreációt, valamint vidéki szemléletformálást szolgáló fejlesztések a Mórahalmi Járás területén			x	x	

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

1. **Az intézkedés megnevezése:** **Turisztikai attrakciók, szolgáltatások létrehozása, fejlesztése a Mórahalmi Járás területén**
2. **Specifikus cél:** Jövedelemszerzési lehetőségek bővítése; helyi erőforrásokra alapozott, fenntartható gazdaságélénkítő fejlesztések támogatása
3. **Indoklás, alátámasztás:** Az új tervezési periódus kezdetén végzett helyzetfeltárás megerősítette a korábbi tervezési ciklusban is meghatározó probléma jelenlétét: a helyben megszerezhető jövedelem kevés, a munkahelyek száma alacsony és az agrárszektor túlsúlya érvényesül. Az egyik kitörési lehetőséget a turizmus fejlesztésében, megerősítésében látjuk. Olyan turisztikai fejlesztéseket kívánunk támogatni, amelyek hozzájárulnak a tervezési terület turisztikai vonzerejének növeléséhez, turisztikai kínálatának, szolgáltatásspektrumának bővítéséhez, a látogatottság növeléséhez. A turisztikai kínálat bővülése hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez miközben a megvalósult fejlesztések az agrárium szereplői számára utat mutatnak az alternatív jövedelemszerzési lehetőségek irányába.

Kapcsolódó SWOT állítások: E5, E6, E10, Gy1, Gy2 Gy7,Gy8 L2, L11, V5, V7, V11,

4. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:** Olyan fejlesztéseket kívánunk támogatni, amelyek új turisztikai attrakciókat és/vagy szolgáltatásokat hoznak létre, vagy a meglévőket fejlesztik.

Fogalmak:

Turisztikai attrakciónak tekintjük azokat a létesítményeket vagy eseményeket, amelyek kikapcsolódási és szórakozási lehetőségeket kínálnak a látogatóknak szabadidejük élvezetes eltöltésére és mind a helyi lakosság, mind pedig a turisták köréből képesek látogatókat vonzani.

Turisztikai szolgáltatás: valamennyi szolgáltatás, amely a turisták igényeinek kiszolgálására irányul. (pl.: falusi vendégszta, túravezetés, kerékpár-kölcsönzés stb.)

Főbb elszámolható költségtípusok: építés (új építés, felújítás, bővítés, korszerűsítés), eszközbeszerzés, szolgáltatásvásárlások, saját teljesítés költségei

5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** A jelenleg elérhető, turisztikai attrakciók fejlesztésére szolgáló TOP, GINOP források, elsősorban országos vagy megyei attrakciókhoz esetleg meghatározott jár módokhoz kapcsolódnak (pl.: Bejárható Magyarország program). A HFS a helyi jelentőségű turisztikai értékek attrakcióvá fejlesztését vagy a meglévő attrakciók látogatottságának növelését szolgáló beruházások támogatását célozza, ezzel egészítve ki az országos, regionális, megyei hatókörű fejlesztéseket.

Induló vállalkozás nem támogatható (VP 6.2.1)

50 % feletti mezőgazdasági árbevételű vállalkozás nem támogatható (VP 6.2.1, 6.4.1)

6. **A jogosultak köre:** Természetes személyek, Helyi mikroállalkozások, Civil szervezetek, Önkormányzatok, valamint a jogosult szervezetek konzorciumai / együttműködései

Az akcióterületen 2015.01.01 előtt székhellyel / telephellyel rendelkező civil szervezetek.

Az akcióterületen működő önkormányzatok, önkormányzati társulások

50% mezőgazdasági árbevétel alatti helyi mikroállalkozások (Helyi mikroállalkozásnak tekintjük az olyan mikroállalkozást, amelynek a helyi iparüzési adóbevallásában az akcióterületre jutó adóalap aránya, a benyújtást megelőző lezárt 3 év átlagában, a teljes adóalap min. 60 %-a. Továbbá a vállalkozások támogatási kritériuma, hogy az akcióterületünkön székhellyel és vagy telephely már 2015.01.01. napját megelőzően rendelkezzen.)

Induló vállalkozás nem támogatható.

Az akcióterületen 2015.01.01. előtt állandó lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező természetes személyek

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

7.1 Jogosultsági kritériumok (támogatásban részesíthető projektek köre)

Jogosultak köre ld. 6. pont

5.000.000 forint feletti támogatási igény esetén az FTE-ben kifejezett foglalkoztatotti létszám legalább 1 fővel történő növelése

Amennyiben a projekt együttműködésben valósul meg...

- az együttműködési megállapodás egyértelműen nevesíti az együttműködés keretében megvalósuló tevékenységeket, azok tervezett ütemezését, az egyes partnerek együttműködésben betöltött szerepét.
- Az együttműködés keretében megvalósuló tevékenységek leírása megfelelő alapot képez az együttműködési megállapodásban foglaltak teljesülésének ellenőrzéséhez.
- az együttműködés célja, tevékenységei illeszkednek a projekt céljaihoz

5.000.000 forint feletti támogatási igényű projektek esetén, üzleti (jövedelemtermelő projektek) vagy fenntartási és működtetési terv (nem jövedelemtermelő fejlesztések) benyújtása

Vállalja a fejlesztéssel érintett szolgáltatásokat / termékeket igénybevevők számának nyilvántartását. Vállalja, hogy 5.000.000 forint feletti támogatási igény esetén a fejlesztéssel érintett szolgáltatásokat / termékeket igénybevevők száma évente eléri az akcióterület lakosságának 0,5 10.000.000 feletti támogatási igény esetén a 1%-át.

7.2. Támogatási kritériumok (előnyben részesített projektek)

együttműködés minősége, komplexitása (részvevők száma, szféránkénti megoszlása, partnerek tapasztalatai)

üzleti / fenntartási és működtetési terv minősége

a projekt hozzájárulása az akcióterület **turizmusának** fejlődéséhez (várható látogatószám, akcióterület fejlesztéssel nem érintett értékeinek / szolgáltatásainak népszerűsítése)

pozitív foglalkoztatási hatás a kötelező vállaláson túl

a pályázó a projekt előrehaladásáról, eredményeiről - a kötelező **nyilvánossági** előírásokon túl - rendszeresen tájékoztatja az akcióterület lakosságát, a megvalósítás, és a fenntartás időszakában (nyílt nap(ok) vállalása; beszámoló, adatszolgáltatás a kötelező adatszolgáltatáson felül, kiadvány, beszámolók HACS honlapján történő közzététele)

érvényesülnek az **esélyegyenlőségi** szempontok (akadálymentesítés, hátrányos helyzetű célcsoportok igényeihez igazodó szolgáltatás kialakítása, hátrányos helyzetű foglalkoztatott alkalmazása. rugalmas munkaidős-szervezés lehetőségének biztosítása, esélyegyenlőségi képzés, esélytudatos kommunikáció)

ahol érvényesülnek a **környezeti és társadalmi fenntarthatósági** szempontok (környezettudatos megoldások alkalmazása, akcióterületen élő munkavállalók alkalmazása)

ahol a pályázó a stratégia tervezés időszakában együttműködött a LEADER akciócsoporttal: részt vett az akciócsoport rendezvényein vagy projektötletet nyújtott be

8. Tervezett forrás:

- Az intézkedésre allokált forrás teljes összege. 180.000.000 Ft.
- A támogatás aránya jövedelemtermelő projektek: 60%, nem jövedelemtermelő projektek 85%, együttműködés / konzorciumi megvalósítás azonos szférabeli együttműködő partner +5%, két szféra együttműködése +10%, három szféra együttműködése +15%
- A projektméret korlátai: A megítélhető támogatás minimális összege 2.500.000 forint, maximális támogatási összeg: 30.000.000 forint. Egyéni projektek esetén a megítélt támogatás összege nem haladhatja meg az 5.000.000 forintot.
- a támogatás módját hagyományos és egyszerűsített¹ költségelszámolás

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2016. 2. félév – 2017. 2. félév

10. Kimeneti indikátorok:

- A támogatott projektek száma 15 db
- A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet):

Támogatott vállalkozás: 5 db

Támogatott önkormányzat: 5 db

Támogatott civil szervezet: 5 db

- A fejlesztéssel érintett szolgáltatásokat / termékeket igénybevevők száma: az akcióterület lakosságának 5%/ év (Abban az évben kell először vizsgálni, amikor az

¹ Egyszerűsített költségelszámolás fajtái: egyösszegű átalány, egységköltség-alapú átalány, %-ban meghatározott átalány.

összes fejlesztés legalább 1 teljes naptári évet magában foglaló fenntartási évvel rendelkezik.

- d. .
- e. A támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma: Összesen 4 új teljes munkaidős munkavállalónak megfelelő növekedés az összes projektre FTE-ben számítva.

21. Az intézkedés megnevezése: Helyi mikrovállalkozások fejlesztése a Móraalmi Járás területén

22. Specifikus cél: Jövedelemszerzési lehetőségek bővítése; helyi erőforrásokra alapozott, fenntartható gazdaságélénkítő fejlesztések támogatása

23. Indoklás, alátámasztás:

Az új tervezési periódus kezdetén végzett helyzetfeltárás megerősítette a korábbi tervezési időszakot is meghatározó gazdasági-társadalmi probléma jelenlétét: a helyben megszerezhető jövedelem kevés, a munkahelyek száma alacsony, az agrárszektor túlsúlya érvényesül. A tervezési területünkön a turisztikai tevékenységek ösztönzése mellett a gazdaságfejlesztés másik színtere a mikrovállalkozások megerősítése, versenyképességét fokozó fejlesztések támogatása.

Kapcsolódó SWOT állítások: E10, Gy1, Gy2, Gy4, Gy7, Gy8, L10, V5, V9, V10

Célunk az intézkedéssel, hogy lehetőséget nyújtsunk a helyi vállalkozásoknak Vidékfejlesztési Program nem LEADER intézkedései, valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program felhívásaiból nem támogatható fejlesztéseik megvalósítására. A Draft verzió lezárásának időpontjáig- néhány kivételtől eltekintve - olyan vállalkozói szektort érintő projektötletek érkeztek, amelyek más operatív programból támogathatóak. A közösség azonban elkötelezett az iránt, hogy a helyi vállalkozások esetlegesen később felmerülő igényeit támogassa, ezért került be a HFS-be az intézkedés.

24. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Helyi, 50% alatti mezőgazdasági árbevétellel rendelkező mikrovállalkozások jövedelmezőségét, versenyképességét, új szolgáltatás indítását, vagy az általuk nyújtott szolgáltatások hatékonyságának, színvonalának és elérhetőségének javítását szolgáló fejlesztések.

Főbb elszámolható költségtípusok: építés, eszközbeszerzés, használt eszköz beszerzése szolgáltatásvásárlások, saját teljesítés költségek

25. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

.Az indoklásban leírtaknak megfelelően, a lehatárolás érdekében kizáró kritériumrendszert hoztunk létre: Támogatást kívánunk nyújtani a helyi, mezőgazdasági termelőnek nem

minősülő mikrovállalkozásoknak, a Vidékfejlesztési Program nem LEADER intézkedései, valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program felhívásaiból nem támogatható fejlesztéseik megvalósítására.

Az Intézkedés kiegészíti a GINOP (amelyben a legalább 5 M Ft-os támogatási igényű termék előállításra irányuló projektek, illetve szabad vállalkozási zónában szolgáltatások fejlesztésére van lehetőség) és a Vidékfejlesztési Program (A VP 6.2.1-es intézkedése új mikrovállalkozás indítását, a 6.4.1-es intézkedése mikrovállalkozásnak minősülő mezőgazdasági termelők induló vagy már működő nem mezőgazdasági tevékenységeinek fejlesztését szolgálja) intézkedéseit.

26. A jogosultak köre: Helyi mikrovállalkozások

27. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

27.1 Jogosultsági (támogatási) kritériumok:

- a) Kizárólag 50% alatti mezőgazdasági árbevételű helyi mikrovállalkozások, más operatív programból vagy a vidékfejlesztés program nem LEADER intézkedéseiből nem támogatható projektjei kaphatnak támogatást.
- b) Helyi mikrovállalkozásnak tekintjük az olyan mikrovállalkozást, amelynek a helyi iparűzési adóbevallásában az akcióterületre jutó adóalap aránya, a benyújtást megelőző lezárt 3 év átlagában, a teljes adóalap min. 60 %-a. Továbbá működő vállalkozás támogatási kritériuma, hogy az akcióterületünkön székhellyel és vagy telephely már 2015.01.01. napját megelőzően rendelkezzen.
- c) A kizáró kritériumrendszer értelmében nem támogatható új mikrovállalkozás indítása (ld. VP 6.2.1.)
- d) A 4.000.000 forintot elérő támogatási igényű projektek esetén támogatási kritérium a munkahely-teremtés.
- e) Üzleti terv benyújtása

27.2 Kiválasztási kritériumok (pontozási szempontok)

- f) megalapozott, fenntartható, reális és gazdaságos üzleti terv
- g) pozitív foglalkoztatási hatás
- h) környezeti, klíma adaptációs szempontok érvényesítése
- i) ahol a pályázó a stratégia tervezés időszakában együttműködött a LEADER akciócsoporttal: részt vett az akciócsoport rendezvényein vagy projektötletet nyújtott be

28. Tervezett forrás:

- a. Az intézkedésre allokált forrás nagysága. 15.000.000 Ft.
- b. A támogatás aránya: átalánytámogatás, igényelhető támogatás 5 000.000 Ft / 5 év
- c. A projektméret korlátai: A megítélhető támogatás minimális összege 1.000.000 forint, maximális támogatási összeg: 5.000.000 forint.

- d. a támogatás egyszerűsített² költségelszámolás

29. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:** 2016. 2. félév

30. **Kimeneti indikátorok:**

- a. A támogatott projektek száma: 6 db
b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet)

Támogatott vállalkozás: 6 db

Támogatott önkormányzat: 0 db

Támogatott civil szervezet: 0 db

- c. A támogatott projektek által létrehozott új munkahelyek száma: Összesen 1 új teljes munkaidős munkavállalónak megfelelő növekedés az összes projektre FTE-ben számítva.

31. **Az intézkedés megnevezése:** **Településfejlesztés a Móraalmi Járás területén**

32. **Specifikus cél:** Az intézkedés a B és D specifikus célhoz járul hozzá.

33. **Indoklás, alátámasztás:**

A helyzetfeltárásban szereplő, a Helyi fejlesztési stratégia irányát meghatározó gazdasági és társadalmi körülmények közül az alábbi megállapításokra reagál az intézkedés:

5. A térség népességmegtartó ereje gyengül, a lakosság kor szerinti megoszlása kedvezőtlen, helyi identitást erősítő intézkedésekre lenne szükség a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megtörésére.
6. A térség kulturális és humán erőforrásokban gazdag. A hagyományok és helyi értékek megőrzésére és továbbörökítésre garanciát az együttműködő közösségek jelenthetnek.
7. A települések infrastruktúrája megfelelőnek mondható, ugyanakkor a lakosság továbbra is igényli a közösségi terek és az elérhető közszolgáltatások fejlesztését.
8. Az életminőség javításához az elérhető közösségi, kulturális, egészségprevenció s színterek és szolgáltatások fejlesztése szükséges.

A népességmegtartó erő növelésének, a lakossági közérzet javításának fontos eszköze a települések közösségi tereinek / szolgáltatásainak fejlesztése, megújítása.

Kapcsolódó SWOT állítások: E3, E10, E11, Gy8, L3, V12

---

² Egyszerűsített költségelszámolás fajtái: egyösszegű átalány, egységköltség-alapú átalány, %-ban meghatározott átalány.

34. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Települések lakosságát szolgáló, a vidékfejlesztési program nem LEADER intézkedéseiből nem támogatható települési infrastruktúra, közösségi funkciókat ellátó, épületek, építmények, létesítmények kialakítása, fejlesztése, épületek külső és belső felújítása, eszközbeszerzések, kapcsolódó rendezvények, marketing.

35. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A HFS jelen intézkedése VP vidéki térségek eszközei (7.2.1. Kisméretű infrastruktúrafejlesztés, 7.4.1 Alapvető szolgáltatások fejlesztése) pályázati felhívásait egészíti ki. Mindazon településfejlesztési elképzelések megvalósításához kívánunk forrást biztosítani, amelyekhez a vidéki térségek eszközei nem nyújtanak támogatást.

36. A jogosultak köre: Települési önkormányzat, helyi civil szervezet, egyházi jogi személy vagy a jogosult szervezetek együttműködései / konzorciumai.

Az akcióterületen 2015.01.01 előtt székhellyel / telephellyel rendelkező civil szervezetek.

Az akcióterületen működő egyházi jogi személy, önkormányzat, önkormányzati társulás

37. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

37.1. Jogosultsági (támogatási) kritériumok

A vidékfejlesztési program nem LEADER intézkedéseiből támogatható fejlesztések kizárása..

Jogosultak köre ld 36. pont

A fejlesztési tárgyára irányuló tulajdoni, használati vagy fenntartói jogviszony legalább a fenntartási időszak végéig 5.000.000 forint feletti támogatási igényű projektek esetén, fenntartási és működtetési terv benyújtása

vállalja legalább 1 a fejlesztést népszerűsítő rendezvény lebonyolítását, és az eseményről a résztvevők számát is magában foglaló beszámoló készítését

Amennyiben a projekt együttműködésben valósul meg...

- a) az együttműködési megállapodás egyértelműen nevesíti az együttműködés keretében megvalósuló tevékenységeket, azok tervezett ütemezését, az egyes partnerek együttműködésben betöltött szerepét.

- b) Az együttműködés keretében megvalósuló tevékenységek leírása megfelelő alapot képez az együttműködési megállapodásban foglaltak teljesülésének ellenőrzéséhez.
- c) az együttműködés célja, tevékenységei illeszkednek a projekt céljaihoz

37.2 Kiválasztási kritériumok (pontozási szempontok)

- a) a fejlesztés lakossági igényekre reflektál (a projekt tervezésekor a helyi lakosok véleményét kikérték: közmeghallgatás, közvéleménykutatás stb.)
- b) fenntartási és működtetési terv minősége
- c) esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése (pl.: akadálymentesítés, infokommunikációs akadálymentesítés, esélyegyenlőségi referens alkalmazása, hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatása, részmunkaidő, rugalmas munkaszervezés biztosítása a pályázó szervezetnél stb.)
- d) nyilvánossági vállalások a kötelező elemeken túl
- e) környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítése
- f) ahol a pályázó a stratégia tervezés időszakában együttműködött a LEADER akciócsoporttal: részt vett az akciócsoport rendezvényein vagy projektötletet nyújtott be

38. Tervezett forrás: Ebben a pontban határozzák meg:

- a. Az intézkedésre allokált forrás teljes összege. 60.000.000 Ft.
- b. A támogatás aránya: Civil szervezet. egyházi jogi személy, települési önkormányzat 85%, Kivéve a 105/2015. (IV.23.) Korm. rend. 2. sz. mellékletében (Öttömös, Pusztamérges, Ruzsa) és 3. sz. mellékletében szereplőket (Ásotthalom, Forráskút, Üllés, Zákányszék) esetükben 90%. együttműködés / konzorciumi megvalósítás két szféra együttműködése +10%. Ha a fejlesztendő ingatlan természetes személy vagy vállalkozás tulajdonában van: 50 %
- c. A megítélhető támogatás minimális összege 1.000.000 forint, a maximális támogatási összeg: 25.000.000 forint.
- d. A támogatás módja hagyományos és egyszerűsített költségelszámolás

39. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-ben

40. Kimeneti indikátorok:

- a. A támogatott projektek száma: 6 db
- b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet)

Támogatott vállalkozás: 0 db

Támogatott önkormányzat: 6 db

Támogatott civil szervezet: 0 db

41. Az intézkedés megnevezése: **Civil aktivitás támogatása a Mórahalmi Járás területén**

42. **Specifikus cél:** Az intézkedés a C és D specifikus cél megvalósításához járul hozzá.

43. Indoklás, alátámasztás:

A helyzetelemzésben rögzített alapprobléma, hogy a térség népességmegtartó ereje gyengül. Úgy véljük, az intézkedés – a közösségek megerősítése, a civil kezdeményezések bátorítása révén - hozzájárulhat a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megtöréséhez.

Kapcsolódó SWOT állítások: E2, E10, E11, Gy1, Gy10, L2, L3, V11, V12

Stratégiánk jövőképe megerősödött, együttműködő közösségekről beszél. Ennek a jövőképnek az eléréséhez fontosnak tartjuk, hogy az akcióterület civil szervezetei és a együttműködő akár más szektorbeli partnereik számára helyben elérhető pályázati forrás álljon rendelkezésre. A stratégiai tervezés és a forráselosztás metodikájának megismerése egyben példát mutathat, ösztönzést adhat a résztvevő civileknek saját jövőbeli pályázati felhívások meghirdetésére. (A „LEADER” csúcsa: 7. LEADER –elv: Helyi finanszírozás és menedzsment, amennyiben a finanszírozás alapja, forrása is helyben teremődik meg.)

44. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

A közösségépítést, a helyi identitás erősítését, a civil szervezetek közötti és interszektorális hálózatosodást szolgáló civil aktivitások, közösségi programok (rendezvények, rendezvénysorozatok, tapasztalatcserék, műhelymunkák, ismeretterjesztő előadások, tréningek, képzések, tematikus találkozók) támogatása.

45. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Hasonló intézkedés a VP horizontális intézkedései között nem található. Ifjúsági programok támogatása címmel az EFOP tartalmaz a támogatható tevékenységek tekintetében átfedő intézkedést, amelyben azonban a minimális támogatási összeg jóval magasabb (18 M Ft). További eltérés, hogy a programok célcsoportja az EFOP intézkedésben kizárólag a 15-29 év közötti korosztály, akcióterületünkön a teljes lakosság, kiemelve a stratégia által azonosított hátrányos helyzetű csoportokat. Emellett az intézkedés hasonlít a hazai finanszírozású NEA szakmai programok támogatása pályázati felhíváshoz, azzal az eltéréssel, hogy egyrészt más szektorbeli (önkormányzat, vállalkozás) partnerrel való együttműködésben megvalósuló projektek is támogatottak (LEADER-elv) másrészt a maximálisan elnyerhető támogatás összege (összhangban azzal, hogy több szervezet közösen megvalósított fejlesztéseit is szeretnék támogatni) magasabb.

46. **A jogosultak köre:** Helyi civil szervezet vagy helyi civil szervezet vezette uni – bi-, vagy multiszektorális együttműködések / konzorciumok.

47. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Jogosultsági kritériumok:

- Az együttműködést / konzorciumot vezető civil szervezet alapszabályában szereplő tevékenységhez illeszkedő fejlesztés.
- Együttműködés esetén: valós, releváns együttműködések
- Beruházás, eszközbeszerzés költségköltségkorlát: maximum 20%

Előnyben részesített projektek:

- Ismétlődő programok / programsorozatok.
- Pályázó / együttműködő partnerek szakmai tapasztalatai
- Több települést érintő projektek (program „know-how export”)
- Esélyegyenlőség, hátrányos helyzetű csoportok bevonása
- ahol a pályázó a stratégia tervezés időszakában együttműködött a LEADER akciócsoporttal: részt vett az akciócsoport rendezvényein vagy projektötletet nyújtott be
-

48. **Tervezett forrás:** Ebben a pontban határozzák meg:

- a. Az intézkedésre allokált forrás teljes összege. 8.000.000 Ft.
- b. A támogatás aránya: 85%, együttműködésben megvalósuló projektek esetén+ 10%. Beruházási költség esetén: ha a fejlesztéssel érintett ingatlan természetes személy vagy vállalkozás tulajdonában van: 50% az ingatlanhoz kapcsolódó költségekre.
- c. a projektméret korlátait; A megítélhető támogatás minimális összege 250.000 forint, a maximális támogatási összeg: 5.000.000 forint, egyéni projekteknel 500.000 Ft.
- d. a támogatás módja: hagyományos és egyszerűsített költségelszámolás.

48. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:** 2017-ben

49. **Kimeneti indikátorok:**

- a. A támogatott projektek száma: 8 db
  - b. A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet)
- Támogatott vállalkozás: 0 db
Támogatott önkormányzat: 0 db
Támogatott civil szervezet: 8 db

50. **Az intézkedés megnevezése:** **Vidéki szemléletformálást, egészségnevelést és rekreációt szolgáló fejlesztések a Mórahalmi Járás területén**

51. **Specifikus cél:** Az intézkedés a C és D specifikus cél megvalósításához járul hozzá.

52. **Indoklás, alátámasztás:**

A helyzetfeltárásban szereplő alábbi megállapításokra reagál az intézkedés:

- 5. A térség népességmegtartó ereje gyengül, a lakosság kor szerinti megoszlása kedvezőtlen, helyi identitást erősítő intézkedésekre lenne szükség a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megtörésére.
- 6. A térség kulturális és humán erőforrásokban gazdag. A hagyományok és helyi értékek megőrzésére és továbbörökítésre garanciát az együttműködő közösségek jelenthetnek.
- 7. A települések infrastruktúrája megfelelőnek mondható, ugyanakkor a lakosság továbbra is igényli a közösségi terek és az elérhető közszolgáltatások fejlesztését.

- 8. Az életminőség javításához az elérhető közösségi, kulturális, egészségprevenciós színterek és szolgáltatások fejlesztése szükséges.

A népességmegtartó erő növelésének, a lakossági közérzet javításának fontos eszköze a települések közösségeinek megerősítése. A civil szervezetek fejlesztései hozzájárulnak a helyi értékek megőrzéséhez, hagyományaink ápolásához, a lakosság egészségtudatos szemléletmódjának kialakításához.

Kapcsolódó SWOT állítások: E2, E10, E11, Gy1, Gy10, L2, L3, V11, V12

53. **A támogatható tevékenység területek meghatározása:**

Az intézkedés két célterületre irányul:

1. célterület: Vidéki szemléletformálást szolgáló, nem jövedelemtermelő fejlesztések támogatása: A helyi értékek, hagyományok bemutatását szolgáló beruházások és a beruházás révén kialakított / felújított létesítmények népszerűsítésének, működtetésének, kapcsolódó programoknak a támogatása.

2. célterület: Egészségnevelést és rekreációt szolgáló, nem jövedelemtermelő fejlesztések támogatása: Az egészségtudatos életmód színtereinek kialakítása, fejlesztése és az egészségtudatos életmódot népszerűsítő programok, rendezvények kapcsolódó együttműködések támogatása.

54. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Az egészségtudatos életmód színtereinek kialakítása, célterülethez hasonló intézkedés a VP horizontális intézkedései között nem található. Testmozgást javító infrastrukturális fejlesztések címmel az EFOP tartalmaz a támogatható tevékenységek tekintetében átfedő intézkedést, amelyben azonban a minimális támogatási összeg jóval magasabb (50 M Ft). További eltérés a kedvezményezettek köre, akik EFOP-ban kizárólag köznevelési intézményt fenntartó egyházi és nonprofit szervezetek, országos nemzetiségi önkormányzatok lehetnek.

A vidéki szemléletformálás támogatása célterülethez hasonló intézkedés más operatív programok között – véleményünk szerint - nem található

55. **A jogosultak köre:** Helyi civil szervezet, települési önkormányzat vagy a jogosult szervezetek által vezetett konzorciumok, jogosult szervezetek részvételével létrejött együttműködések.

56. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**

.Jogosultsági kritériumok:

- Az együttműködést / konzorciumot vezető civil szervezet alapszabályában szereplő tevékenységhez illeszkedő fejlesztés.
- Együttműködés esetén: valós, releváns együttműködések

- Beruházás csak a fejlesztéshez kapcsolódó programmal / rendezvénnyel együtt támogatható
- Programok, rendezvények költségkölát: maximum 20%

Előnyben részesített projektek:

- Együttműködésben (több szektor) megvalósuló, fenntartható projektek.
- Fejlesztéshez kapcsolódó Ismétlődő programok / programsorozatok.
- Pályázó / együttműködő partnerek szakmai tapasztalatai
- Több települést érintő projektek (program „know-how export”)
- Esélyegyenlőség, hátrányos helyzetű csoportok bevonása
- ahol a pályázó a stratégia tervezés időszakában együttműködött a LEADER akciócsoporttal: részt vett az akciócsoport rendezvényein vagy projektötletet nyújtott be

57. Tervezett forrás:

- Az intézkedésre allokált forrás nagysága 51.000.000 Ft.
- A támogatás aránya: Egyházi jogi személy, civil szervezet települési önkormányzat 85%, Kivéve a 105/2015. (IV.23.) Korm. rend. 2. sz. mellékletében (Öttömös, Pusztamérges, Ruzsa) és 3. sz. mellékletében szereplőket (Ásothalom, Forráskút, Üllés, Zákányszék) esetükben 90%. Együttműködés + 10%, Ha a fejlesztéssel érintett ingatlan természetes személy vagy vállalkozás tulajdonában van: 50 %.
- a projektméret korlátait; A megítélhető támogatás minimális összege 5.000.000 forint, a maximális támogatási összeg: 20.000.000 forint.
- a támogatás módját hagyományos és egyszerűsített költségelszámolás

58. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017-ben

59. Kimeneti indikátorok:

- A támogatott projektek száma 6 db
- A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (vállalkozás, önkormányzat, civil szervezet)

Támogatott vállalkozás: 0 db

Támogatott önkormányzat: 3db

Támogatott civil szervezet: 3 db

8.2 Együttműködések

Ebben a fejezetben a HACS által tervezett térségek közötti (hazai és nemzetközi) együttműködésekét vázolják az alábbi szerkezetben:

1. Az együttműködések tervezett tématerületei:

Egyesületünk az alábbi területeken tervez akcióterületen kívüli együttműködések:

- turizmus a helyi turisztikai potenciálból hogyan lesz turisztikai fenntartható attrakció – jógyakorlatok, tapasztalatcsere, az akcióterület turisztikai szolgáltatásainak népszerűsítése, TDM szervezet(ek) bevonásával
- közösségépítés lehetőségei: a lakosság bevonásának aktivizálásának módszerei a gyakorlatban, párhuzamos projektek az akcióterületen kívüli partnerrel

2. **Specifikus cél:** *Nevezzék meg azt a specifikus célt, vagy célokat, amelyek leginkább kifejezik azt, amit az együttműködések megvalósításával el kívánnak érni.*

Az együttműködések megvalósításával elérni kívánt specifikus célok sorszáma és megnevezése:

1. Turisztikai attrakciók, szolgáltatások létrehozása és fejlesztése
2. Helyi vállalkozások jövedelmezőségét, versenyképességét javító fejlesztések
4. Közösségépítés, hálózatosodás elősegítése civil szervezetek és együttműködések támogatásával
5. Közösségépítés az egészségtudatos életmód színtereinek kialakítása és fejlesztése, kapcsolódó programok támogatása révén
6. Közösségépítés a helyi értékek, hagyományok népszerűsítését szolgáló beruházásokon és kapcsolódó rendezvényeken keresztül

3. **Indoklás, alátámasztás:**

A 2014-20-as tervezési ciklus végén a helyi erőforrásokra, ötletekre, humán tőkére alapozott, azokkal fenntarthatóan gazdálkodó, egymást kölcsönösen tisztelő, segítő és együttműködő, megerősödött, helyi közösségekből álló, társadalmi és gazdasági szempontból sikeres Móraalmi Járást látnánk szívesen.

A gazdaságfejlesztési cél elérése szempontjából a turizmust tartjuk az akcióterület kitörési pontjának. A térségen kívüli és nemzetközi példák megismerése hozzájárulhat ahhoz, hogy friss szemmel lássuk a saját eddig elért eredményeinket. A környező HACS-ok akcióterületén megjelenő turisztikai attrakciókkal való kapcsolódások felismerése és közös fejlesztések megvalósítása hozzájárul a stratégiánk eredménymutatói között szereplő látogatószám és átlagos tartózkodási idő növeléséhez.

A társadalmi célunk az együttműködések megerősítése, kiterjesztése, új színvonalra emelése. Akcióterületünkön meglévő humán tőke, civil szervezetekben rejlő potenciál kiaknázása, hozzájárul a társadalmi szempontból sikeres együttműködő közösségek kialakításához.

9. Indikatív pénzügyi terv

Ebben a fejezetben a HFS fejlesztési és a HACS működés és animáció forrásfelhasználásának ütemezését mutassák be az alábbi táblázatok kitöltésével. A táblázatban a tervezett kötelezettségvállalást jelenítsék meg. A HACS működési és animációs költségei nem haladhatják meg az IH által az egyes HFS-ek megvalósítására megítélt forrás 15%-át. A sorok száma bővíthető. A táblázatban a teljes közpénzt (EU és nemzeti társfinanszírozás összege) szerepeltessék. A táblázatokat Excel formátumban is töltsék ki a mellékelt sablonban és külön fájlként nyújtsák be.

Figyelem: HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezését a végleges HFS benyújtásához szükséges kidolgozni.

18

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Turisztikai tevékenységek ösztönzése a Móraalmi Járás területén	60	120				180	58
2	Helyi mikroállalkozások fejlesztése a Móraalmi Járás területén	15	0				15	5
3	Településfejlesztés a Móraalmi Járás területén	0	60				60	19
4	Civil aktivitás támogatása a Móraalmi Járás területén	0	8				8	2
5	Vidéki szemléletformálást, egészségnevelést és rekreációt szolgáló fejlesztések a Móraalmi Járás területén	0	51				51	16
	Összesen	74	238				313	100

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	9	14	11	5	5	44
Animációs költségek	2	4	3	1	1	11
Egyéb tervezett bevételek ³	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1
Összesen	11,2	18,2	14,2	6,2	6,2	56

³ Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.